

Oppsummering av arbeidsverksted for fylkesutvalget 04.11.2025.

Tema for arbeidsverkstedet var forslaget til planprogram for regional plan for grønn industri og energi. Verkstedet tar utgangspunkt i planprogrammet som har vært på høring og høringsinnspillene.

Om gjennomføring av arbeidsverkstedet

Gjennomføringen av møtet foregikk som følger:

1. Møtet startet med en innledende presentasjon av planprogrammet og innspillene fra høring av planprogrammet.
2. De folkevalgte delte seg inn i tre tverrpolitiske grupper.
3. De folkevalgte arbeidet med to oppgaver:
 - Matriseoppgave hvor deltakerne skal velge den påstanden som de mener er viktigst for Agder
 - Diskutere fem spørsmål i grupper

Matriseoppgaven

Slik ble oppgaven gjennomført:

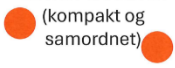
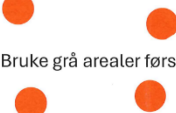
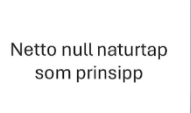
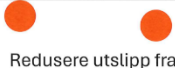
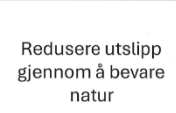
Hver deltaker får utdelt fire prikker hvor de skal plassere en prikk pr kjernetema, på den påstanden de mener er viktigst for Agder.

Oppgavearket har også en tom kolonne pr. kjernetema hvor det kan skrives inn egne påstander. Etter at prikkene var utdelt kunne matrisen se ut som i figur 1. Når prikkene

var utdelt var det lagt opp til at alle skulle få 3 minutter

hver til å fortelle hvorfor de plasserte prikkene som de gjorde. Noen grupper løste det ulikt og gjennomførte oppgaven som en flytende diskusjon. Det var ikke alle som begrunnet valgene som ble gjort, ettersom alt ble oppfattet som like viktig.

Tabellen under viser hvilke temaer som ble prioritert flest ganger. Tabellen forteller ikke hva som fikk høyest prioritet totalt sett.

Industri 	Tilrettelegge for ny grønn industri 	Gjøre eksisterende industri grønnere 	Tilrettelegge infrastruktur og havner 	Beredskap
Natur 	Effektiv arealbruk (kompakt og samordnet) 	Bruke grå arealer først 	Netto null naturtap som prinsipp 	
Klima 	Redusere utslipp fra industrien 	Redusere utslipp gjennom å bevare natur 	Mer gjenbruk av ressurser 	
Energi 	Bygge ut mer kraft 	Prioritere hva vi bruker kraften til 	Energieffektivisere 	

Figur 1 Eksempel på utfylt matrise

Bruke grå arealer først	11
Mer gjenbruk av ressurser	9
Prioritere hva vi bruker kraften til	6
Energieffektivisere	6
Gjøre eksisterende industri grønnere	5
Tilrettelegge infrastruktur og havner	5
Bygge ut mer kraft	5
Effektiv arealbruk (kompakt og samordnet)	4
Redusere utslipp fra industrien	4
Tilrettelegge for ny grønn industri	3
Tilrettelegge for ny konkurransedyktig industri	3
Redusere utslipp gjennom å bevare natur	2
Beredskap	1
Kjernekraft	1
Netto null naturtap som prinsipp	0

På temaene natur og klima var det et overveiende flertall som prioriterte påstandene «bruke grå arealer først» og «mer gjenbruk av ressurser». Innen temaene energi og industri var det mer spredt. Blant energi fikk «prioritere hva vi bruker kraften til» og «energieffektivisere» like mange prikker. Blant industri fikk «Gjøre eksisterende industri grønnere» og «tilrettelegge infrastruktur og havner» like mange prikker.

Av gruppediskusjonene peker dette seg frem blant natur:

- Vil prioritere grå arealer først, ikke de «kompromissløse» andre
- Bruke grå arealer der hvor man har mulighet, men det er forskjell på tettbebygde kommuner og distriktskommuner.
- Er uenig i «netto null naturtap», det er kompromissløst.

Av gruppediskusjonene peker dette seg frem blant klima:

- Vi har en klimakrise og en naturkrise. Naturen må bevares. Det vil bedre klima.
- Andre mener at krisene er en overdrivelse og at Agder har mye natur sammenlignet med andre land og vi kan åpne opp for mer bruk.
- Gjøre eksisterende industri grønnere og energieffektivisere.

Av gruppediskusjonene peker dette seg frem blant industri:

- Industri og infrastruktur er to sider av samme sak. Infrastruktur er essensielt for å få til de andre tingene.
- Infrastruktur og havner er et stort komparativt fortrinn i Agder
- Ikke avgrense til kun grønn industri. Være åpen for den industrien som har bygd Agder og heller bidra til å gjøre eksisterende industri grønnere.
- Viktig å skape arbeidsplasser.
- Ny industri bør være uavhengig petroleumsindustri slik at regionen ikke blir like berørt ved svingninger i markedet.

Av gruppediskusjonene peker dette seg frem blant energi:

- Vi har mer kraft enn vi bruker, ikke så viktig å legge til rette for mer produksjon.
- Hva skal kraften brukes til og hva skaper arbeidsplasser.
- Enkelte mener datasenter er bra ettersom det skaper arbeidsplasser, andre er skeptiske ettersom det ikke skaper like mange arbeidsplasser som industri.
- Hvor skal man bruke energi og hvor skal man lage mer, kom opp som et spørsmål.
- Vil bygge mer kraft, ren fornybar kraft utgjør viktig eksport for Norge/Agder.
- Positive til kjernekraft, stabilt og billig. Mye energi på liten plass.
- Kommunene er positive til havvind ettersom det kan føre til at kommunen får ny havn.

Overordnede diskusjoner, som går utover kjernetemaene:

- Må ha en plan som forplikter og ikke bare bli veiledende. Fylkeskommunen må tørre å bruke de verktøyene man har i samfunnsplanleggingen.
- Andre mener at planen ikke burde lages, i det minste erstatte flere andre planer og at denne planen bare blir veiledende.

Alle tre gruppene var samstemte om at man må bruke grå arealer først og at man skal ha effektiv arealbruk. Dette er de fem punktene som fikk flest stemmer:

- Bruke grå arealer først
- Mer gjenbruk av ressurser
- Prioritere hva vi bruker kraften til
- Energieffektivisere
- Gjøre eksisterende industri grønnere

Netto null naturtap, redusere utslipp gjennom å bevare natur og tilrettelegge for ny grønn industri fikk ingen, eller veldig få stemmer.

Ta ordet

Slik ble oppgaven gjennomført:

Gruppene fikk utdelt spørsmålsark med fem spørsmål hvor gruppene skulle diskutere ett eller flere av spørsmålene. Oppgaven gav rom til å tilpasse omfang og tidsbruken dynamisk, alt etter hvor mye tid fylkesutvalget hadde til politisk verksted.

Velg ett eller flere spørsmål, fortell de andre om...

1. Hva skal til for at planen kan bli et godt politisk verktøy?
2. Hva er det mest ønskelig at skal komme ut av planen?
3. Er det noe som mangler å bli tatt opp?
4. Hva er det viktig å vite mer om?
5. Hva er grønn industri?

Dette er oppsummering av gruppediskusjonene:

1. Hva skal til for at planen kan bli et godt politisk verktøy?

- Planprogrammet må få med arbeidsplasser og verdiskapning.
- Planen må ta standpunkter, bli retningsgivende og forpliktende, mens andre mener at planen skal være overordnet og veiledende
- Planen må prioritere forsvarsindustri, bruke vannkraft til forsvaret.
- Forankring og involvering er det viktigste.
- Strategi i stedet for overformynderi
- Planen må henge sammen med det nasjonale
- Skal det være en plan eller strategi? Planen vedtas midt i valgkampen, ikke så lurt?
- Så fort noen fra næringslivet banker på døren til en ordfører sier kommunen ja. Vanskelig å unngå. Alle kommuner vil ha næringsområder.
- EU sier vi må være grønne, derfor må planen bidra til at næringslivet bli grønt ettersom mesteparten av eksporten går dit.
- Planen må si noe om hva som egner seg hvor og styre etter det. Da må man se på vei, havn og annen infrastruktur.

2. Hva er det mest ønskelig at skal komme ut av planen?

- Ting skal skje med planen, ikke stoppe opp.
- En omforent plan kan framskynde prosessene og gi raskere og mer effektiv saksbehandling..
- En regional plan må danne et godt grunnlag for å få jobbe innholdet videre inn i kommuneplanene.
- Diskusjon og uenighet i gruppene. Noen ønsker en plan som er konkret, mens andre ikke ønsker planen.

3. Er det noe som mangler å bli tatt opp?

- Verdiskapning, arbeidsplasser og økonomi. Grønn industri må/bør byttes ut med konkurransedyktig industri, ifølge en representant.

4. Hva er det viktig å vite mer om?

- Er det nok strøm, jfr. datasentre? Spørsmål om det ikke er NVE/Statnett som skal følge opp dette, er dert noe fylkeskommunen skal lure på?
- Perspektiver for hvordan framtiden bør være.

5. Hva er grønn industri

- Noen ønsker en definisjon. Hva er det egentlig. Datalagring?
- Skogbruk bør være grønn industri
- Fornuftig bruk av havet og havvind
- Spørsmål om datalagring er grønn industri. Enighet i en av gruppene om at det er det.

Samlet datagrunnlag:

Industri 	 Tilrettelegge for ny grønn industri	 Gjøre eksisterende industri grønnere 	Tilrettelegge infrastruktur og havner	Beredskap
Natur 	 Effektiv arealbruk (kompakt og samordnet) 	 Bruke grå arealer først 	Netto null naturtap som prinsipp	
Klima 	 Redusere utslipp fra industrien 	Redusere utslipp gjennom å bevare natur	 Mer gjenbruk av ressurser 	
Energi 	Bygge ut mer kraft	 Prioritere hva vi bruker kraften til 	 Energieffektivisere 	

Industri 	Tilrettelegge for ny grønn industri	 Gjøre eksisterende industri grønnere	Tilrettelegge infrastruktur og havner 	Tilrettelegge for ny konkurranse dyktig Industri
Natur 	Effektiv arealbruk (kompakt og samordnet)	 Bruke grå arealer først 	Netto null naturtap som prinsipp	
Klima 	Redusere utslipp fra industrien	Redusere utslipp gjennom å bevare natur 	 Mer gjenbruk av ressurser 	
Energi 	 Bygge ut mer kraft 	Prioritere hva vi bruker kraften til	 Energieffektivisere 	KJENNE KRAFT

Industri 	Tilrettelegge for ny grønn industri 	Gjøre eksisterende industri grønnere	Tilrettelegge infrastruktur og havner 	
Natur 	Effektiv arealbruk (kompakt og samordnet) 	Bruke grå arealer først 	Netto null naturtap som prinsipp	
Klima 	Redusere utslipp fra industrien 	Redusere utslipp gjennom å bevare natur 	Mer gjenbruk av ressurser 	
Energi 	Bygge ut mer kraft 	Prioritere hva vi bruker kraften til 	Energieffektivisere 	

Tema	Påstand	Verdi
Natur	Bruke grå arealer først	11
Klima	Mer gjenbruk av ressurser	9
Energi	Prioritere hva vi bruker kraften til	6
Energi	Energieffektivisere	6
Industri	Gjøre eksisterende industri grønnere	5
Industri	Tilrettelegge infrastruktur og havner	5
Energi	Bygge ut mer kraft	5
Natur	Effektiv arealbruk (kompakt og samordnet)	4
Klima	Redusere utslipp fra industrien	4
Industri	Tilrettelegge for ny grønn industri	3
Industri	Tilrettelegge for ny konkurransedyktig industri	3
Klima	Redusere utslipp gjennom å bevare natur	2
Industri	Beredskap	1
Energi	Kjernekraft	1
Natur	Netto null naturtap som prinsipp	0